

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **M. K.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 1. 7. 2004, č. j. 46 Az 55/2004 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 2. 2004, č. j. OAM-4578/VL-11-P08-2002, nebyl žalobci udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo rozhodnuto, že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona v platném znění.

Ve včas podané žalobě vytýkal žalobce správnímu orgánu, že při projednání jeho žádosti nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb. (správního řádu), a v důsledku toho i nesprávně právně posoudil žádost o azyl; důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí nebyly úplné a došlo tak opětovně k porušení ustanovení § 32 odst. 1 a 34 odst. 1 správního řádu, neboť žalovaný nemohl usuzovat správně na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět, a rozhodnutí tak nevyplývá ze zjištěných podkladů, t. j. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro něj.

Své tvrzení odůvodnil přesvědčením, že jako občan z východní části Ukrajiny byl v její západní části, kde před odcestováním žil, ohrožen na životě tím, že byl pokládán za příslušníka ruské národnosti. Splňuje tedy podmínku § 12 písm. b) zákona o azylu pro jeho udělení. Jde nejen o ohrožení života, ale také nepředstavitelný psychický nátlak, když stát Ukrajina není schopen odpovídajícím způsobem mu zajistit ochranu před takovým jednáním a takové jednání trpí. Rozhodně však v jeho případě jde o důvody humanitární, na základě kterých by bylo možno k udělení azylu přistoupit. Odvolával se na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, že „nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu“. V této souvislosti poukázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Cruz Varas z roku 1991 a ve věci Vilvarajah z roku 1991. Dále se odvolával na rozsudek téhož soudu ve věci Berrehab z roku 1988 s tím, že jeho eventuelní vyhoštění by nepochybně bylo zásahem do soukromého života a v rozporu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. V této souvislosti se pak ještě odvolal na rozsudek téhož soudu ve věci Niemietz z roku 1993, kde je vysvětlena definice pojmu „soukromý život“. Návratem do země původu, kde přerušil veškeré vazby, by podle něj došlo k nezměrným psychickým útrapám, což by bylo v rozporu s čl. 3 Úmluvy. Dále se též dovolával názoru uveřejněného v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem v lednu 1992 v Ženevě. Navrhoval zrušit napadené rozhodnutí Ministerstva vnitra a věc mu vrátit k dalšímu řízení. Současně požádal o nařízení veřejného projednání věci za jeho přítomnosti ve smyslu § 30 o. s. ř. s odvoláním na § 138 o. s. ř., ustanovení bezplatného zástupce z řad advokátů (protože nemá žádný příjem) a tlumočníka jazyka ruského.

Vzhledem k žádosti žalobce o ustanovení zástupce z řad advokátů pro přezkumné soudní řízení, zaslal mu Krajský soud v Praze spolu s přípisem ze dne 26. 4. 2004 formulář „Potvrzení o majetkových, výdělkových a osobních poměrech“ s tím, aby jej vyplněný a podepsaný uvedenému soudu vrátil ve lhůtě 14ti dnů od jeho doručení, aby tak soud mohl posoudit důvodnost jeho žádosti o ustanovení zástupce v této věci. Výzva spolu s formulářem byla stěžovateli doručena na jím v žalobě uvedenou adresu PoS B. – J., kde si písemnosti stěžovatel převzal dne 13. 5. 2004, jak vyplývá z číselného záznamu na dodejce, která uvedené písemnosti obsahovala. Stěžovatel svým podpisem převzetí písemnosti stvrdil.

Krajský soud v Praze usnesením ze dne 1. 7. 2004, č. j. 46 Az 55/2004 – 21, návrh žalobce na ustanovení zástupce soudem pro toto řízení zamítl. V odůvodnění poukázal na to, že stěžovatel byl vyzván k prokázání svých majetkových a osobních poměrů, aby tak mohlo být podle ustanovení § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumáno, zda splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a pro možnost ustanovení zástupce z řad advokátů soudem. Žalobce však na tuto výzvu, kterou převzal dne 13. 5. 2004, ve stanovené lhůtě, a ostatně ani později, nereagoval. Neosvědčil tak předpoklady pro požadované ustanovení zástupce z řad advokátů soudem, a za daného stavu soudu nezbylo, než jeho žádost pro nečinnost zamítnout podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s.

Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž uvedl, že krajský soud mu zaslal formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, přičemž stěžovatel jej řádně vyplnil a zaslal poštou Krajskému soudu v Praze. Zásilku zaslal jako „obyčejnou“, nikoliv doporučenou, takže o jejím zaslání nemá žádný doklad. Následně obdržel usnesení, jímž krajský soud jeho žádost na ustanovení zástupce zamítá

s odůvodněním, že nereagoval na výzvu soudu a zmíněné potvrzení nezaslal. Žalobce s tímto usnesením nemůže souhlasit, neboť soud podle jeho přesvědčení při projednání žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů se dopustil pochybení. Usnesení tak napadá v celém rozsahu pro jeho nezákonnost způsobenou tím, že soud nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním usnesení a v důsledku toho i nesprávně posoudil jeho žádost; důkazy, které si opatřil pro rozhodnutí nebyly úplné, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřebuje zodpovědět, a rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů, t. j. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení. Současně žádal o nařízení veřejného projednání věci za jeho přítomnosti, a dále ve smyslu § 30 o. s. ř., s odvoláním na § 138 o. s. ř., o ustanovení bezplatného zástupce z řad advokátů, protože nemá žádný příjem. Žádal též o přibrání tlumočníka do ruského jazyka. Spolu s kasační stížností zaslal stěžovatel soudu vyplněný formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“.

Krajský soud v Praze poté předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti s tím, že je podána včas, že je v ní uplatněn důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a že stěžovatel není zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci zde uplatněného důvodu (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), přičemž neshledal pochybení ze strany soudu, které by odůvodňovalo se od zásady vázanosti rozsahem kasační stížnosti odchýlit. Dospěl pak k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ačkoliv v kasační stížnosti stěžovatel výslovně nečiní odkaz na příslušné ustanovení soudního řádu správního, jehož se dovolává, lze z obsahu kasační stížnosti dovodit (tak, jak již předeslal Krajský soud v Praze ve své předkládací zprávě), že tak činí z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když má za to, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku týkající se jeho žádosti o ustanovení advokáta.

Nejvyšší správní soud především podotýká, že v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobce není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho práv a zájmů. V projednávané věci se krajský soud před vydáním napadeného usnesení zabýval nejdříve splněním první zákonné podmínky, neboť vyžadoval od stěžovatele doklady, potvrzující jeho osobní, majetkové a výdělkové poměry. Stěžovatel však na výzvu soudu, s níž mu byl současně zaslán výše již zmíněný formulář, ve lhůtě 14ti dnů od jejího doručení, t. j. ve lhůtě končící středou dne 26. 5. 2004, a ostatně ani později až do doby vydání napadeného usnesení Krajským soudem v Praze (1. 7. 2004), vůbec nereagoval. Uvedený soud proto dospěl k závěru, že v projednávané věci není splněna první ze zákonem stanovených podmínek pro možnost ustanovení zástupce pro řízení z řad advokátů, neboť stěžovatel nedoložil,

že splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. Jeho žádost musela být proto zamítnuta.

Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením věci krajským soudem ztotožňuje. V řízení, kde není zastoupení advokátem povinné (kam patří i řízení před Krajským soudem v Praze ve věci azylové), bude advokát ustanoven soudem účastníku k ochraně jeho zájmů především tehdy, jestliže splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu citovaného ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. Krajský soud v Praze učinil vše potřebné, aby umožnil stěžovateli osvědčit předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a proto mu zaslal výše již zmíněné „Potvrzení o osobních, výdělkových a majetkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“. Stěžovatel nepopírá, že by výzvu spolu s formulářem neobdržel, tvrdí však, že vyplněný formulář zaslal soudu zpět ve stanovené lhůtě, avšak nemá žádný doklad o odeslání této zásilky. Pokud tato soudem vyžádaná písemnost nebyla krajskému soudu doručena, jak vyplývá z obsahu spisu, a pokud stěžovatel nemůže doložit, že výzvě soudu vyhověl, pak nezbývá než uzavřít, že Krajský soud v Praze neměl za této procesní situace, která se nezměnila až do 1. 7. 2004, žádnou jinou možnost, než návrh stěžovatele o ustanovení zástupce z řad advokátů zamítnout. Krajskému soudu v Praze nelze vytýkat, jak namítá stěžovatel v kasační stížnosti, že nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním usnesení (ostatně stěžovatel neuvádí, v čem měl nedostatek zjištění skutkového stavu spočívat), a že by neměl snahu opatřit si důkazy pro své rozhodnutí. Důkaz, na jehož základě mohl rozhodnout, bylo „Potvrzení o osobních, výdělkových a majetkových poměrech“, a tento důkaz stěžovatel pozbyl tím, že jej soudu ve stanovené lhůtě nepředložil.

Kasační stížnost stěžovatele podanou z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení neshledal tudíž Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl.

Nad rámec potřebného odůvodnění nutno podotknout, že stěžovatelovo tvrzení o odeslání „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ ve lhůtě soudem stanovené se jeví jako poněkud účelové, zejména přihlédne-li se k tomu, že zmíněný (vyplněný) formulář zaslal stěžovatel soudu spolu s kasační stížností dne 25. 8. 2004. Nutno dodat, že v kasační stížnosti stěžovatel znovu požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení v jeho azylové věci, a na Krajském soudu v Praze bude, aby o této jeho žádosti rozhodl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Protože úspěšnému žalovanému v tomto stadiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu